MANUÁL REAKCIE NA POŽIAR A PRÍRODNÉ KATASTROFY

POŽIAR

- V prípade malého požiaru sa snažte požiar uhasiť dostupnými prostriedkami, v každom prípade zavolajte hasičský a záchranný zbor (HaZZ) a poskytnite pomoc pri vstupe hasičského vybavenia podľa pokynov HaZZ. Zatvorte dvere. Ak požiar zvládnete uhasiť zatvorením dverí do miestnosti kde horelo obmedzíte šírenie dymu a použitej hasiacej látky po budove, znížite následné škody. Ak požiar nezvládnete potom zatvorenie dverí obmedzí na určitý čas šírenie požiaru mimo priestor, kde požiar vznikol. Aj ak dvere nebudú požiarne aj tak veľmi významne obmedzia jeho šírenie po budove. Zatvorenie dverí pri požiari má radikálny vplyv na zníženie ohrozenia osôb, šírenie požiaru a škody.
- Evakuáciu vykonajte podľa núdzového plánu, riaďte sa pokynmi vycvičenej hasičskej hliadky.
- Vypnite prívod plynu.
- Zastavte dodávku elektriny do budovy alebo jej poškodených častí vypnutím, ale len ak od nej nezávisí prevádzka iného hasiaceho zariadenia (napr. čerpadiel pre požiarne nádrže) a všetky výťahy sú prázdne. Potom vypnite výťahy.
- Ak to nie je život ohrozujúce, odstráňte výbušné objekty (napr. tlakové fľaše a pod.) z blízkosti požiaru.
- Ak je možné zachrániť predmety, pristupujte k ich evakuácii podľa vopred stanovených priorít, pokiaľ neohrozujete svoje alebo zdravie ostatných.
- Zabezpečte zvýšenú bezpečnosť budovy okamžite po zahasení požiaru.
- Archivujte všetky dostupné záznamy VSS, PZTS, ACS a EPS.
- Dokumentujte zásah HaZZ.
- Fotografujte postihnuté objekty a budovu hneď po uhasení požiaru.
- Podrobne opíšte udalosť pre budúcu analýzu rizík.

POVODEŇ ALEBO ZÁPLAVA

- Zabezpečte okamžité uzavretie zaplaveného priestoru.
- Odpojte zaplavenú oblasť od rozvodu elektriny.
- Vypnite prívod vody poškodeného systému (napr. prívod vody alebo hydrant).
- Evakuujte predmety podľa núdzového plánu.
- Zavolajte ochranku.
- Nedotýkajte sa stojatej vody, môže v nej byť elektrický prúd.
- Ak je možné zachrániť predmety, pristupujte k ich evakuácii podľa určených priorít, pokiaľ neohrozujete svoje alebo zdravie iných ľudí.
- Vodu z pivnice a podzemných priestorov môžete vyčerpať až po konzultácii so statikom.
- Začnite s upratovaním – na vysušenie a čistenie zaplavených oblastí vždy konzultujte výber čistiacich prostriedkov so špecializovaným konzervátorom-reštaurátorom.
- Pri ošetrovaní zaplavených predmetov postupujte podľa druhu materiálu.
- Archivujte všetky dostupné záznamy VSS, PZTS, ACS a EPS.

- Dokumentujte postupy záchrany.
- Spracujte odhad spôsobených škôd čo najrýchlejšie.
- Podrobne opíšte udalosť pre budúcu analýzu rizík.

ZEMETRASENIE

- Uskutočnite riadenú evakuáciu návštevníkov a pracovníkov.
- Ak nemôžete rýchlo opustiť budovu, hľadajte vhodný úkryt chránený nosnými stenami a konštrukciami alebo masívnym nábytkom.
- Evakuujte ľudí z výťahov a vypnite výťahy.
- Nepoužívajte otvorený oheň kvôli možnému úniku plynu; vypnite prívod plynu.
- Predpokladajte opakovanie otrasov.
- Skontrolujte poruchu vodovodných a plynových potrubí alebo elektrických rozvodov.
- Volajte na tiesňovú linku v prípade zranenia, ohrozenia osôb, požiaru, porušenia vedení voda/plyn/elektrina, zrútenia časti stavby, prasklín, poškodenia stavby.
- Po získaní povolenia na vstup do postihnutej oblasti zavolajte členov záchranného tímu na pracovisko.
- Dokumentujte rozsah škôd a priebeh záchranných prác; spravte odhad škôd.
- Podrobne opíšte udalosť pre budúcu analýzu rizík.

Zdroj: Tretia revidovaná verzia Kolieska prvej pomoci a záchranných prác, bola publikovaná pre Český výbor Modrého štítu Metodickým centrom konzervácie Technického múzea v Brne v roku 2025. Vychádza s finančným príspevkom Ministerstva kultúry Českej republiky a Českého výboru ICOM. Autori: A. Selucká - I. Štěpánek - P. Stöhrová (red.) a P. Jirásek, J. Josef, I. Kopecká, M. Mrázek.

Do slovenčiny preložila Barbara Davidson, na slovenské reálie upravoval Marián Dritomský, samostatný odborný referent Útvaru krízového riadenia Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy